

Вишиванка твій генетичний код

**Презентація до Дня
української вишиванки.
Виконала класний керівник
10-А класу ЗНЗ № 58
Бідненко Т.В.**

Вишивка - один з давніх і найбільш розповсюджених видів народного декоративно-прикладного мистецтва.

Вишиванка новітня назва народної руської, української або білоруської вишитої сорочки прикрашеною орнаментованою вишивкою. Важлива складова українського народного вбрання. Поділяється на жіночі й чоловічі сорочки. Має спільне походження з вишитими сорочками слов'янських, балтійських та германських народів. Від часів середньовіччя традиційно носилася селянами як повсякденний або святковий одяг; рідше — міщанами та шляхтою і духовенством як хатній одяг. З ХХ століття стала елементом міської культури: носить як святковий, патріотичний та культовий одяг. Традиційна вишивка сорочок має оберегове значення й різниться залежно від регіону. Більшість орнаментальних мотивів були розроблені в ХІХ столітті. Дизайн вишиванок увійшов до новітнього одягу як то футболки, сукні, блузки, краватки, купальники тощо. Старі назви — сорочка, вишита сорочка, вишивана сорочка.

Дані археологічних розкопок і свідчення мандрівників і літописців підтверджують, що вишивання як вид мистецтва в Україні існує з часів енеоліту. Вишивкою, за свідченням Геродота, був прикрашений одяг скіфів. Знайдені на Черкащині срібні бляшки з фігурками чоловіків, датовані VI століттям, вказують на подібність одягу і вишивки українського народного костюма середньовіччя і нового часу. Арабський мандрівник X століття у своїх розповідях про русів згадує, що вони носили вишитий одяг.

На жаль, пам'ятники української вишивки збереглися тільки за останні кілька століть.

Шапка Богдана Хмельницького

Найдавніші знахідки зображення одягу

Вишивка виконувала функцію оберегу, була провідником магичної сили, прихованої в людині.

Вишивали комір або смужку, яка облягала шю, манжети рукавів та поділ сорочки.

Вишивка, як бачимо, ніби обрамляла тіло людини, і тому не могло на неї подіяти ніяке зло.

Легенда про вишиту сорочку

Існує легенда про те, як на землі лютувала страшна пошесть. Вимирали сім'ї та навіть села. І ось одна жінка, утративши сім'ю, крім одного найменшого синочка, молила Бога, щоб він зберіг хоч цю її дитину. І Бог відкрив їй таємницю...

Вишив дитині та собі на сорочці хрести - знак для ангелів, бо на кому немає хреста, той загине. Але нікому не розповідай про це, бо загинеш сама і твій син. Жінка зробила все так, як було велено, але не могла дивитися на те, як вмирали інші. І розповіла вона всім про обереги, та люди не повірили їй. Тоді вона зірвала сорочку із свого сина, і він помер на очах у всіх.

З того часу люди вишивають собі та своїм дітям сорочки - обереги.

Вишитий рушник - це один з елементів матеріальної і духовної культури, характерний для українського народу.

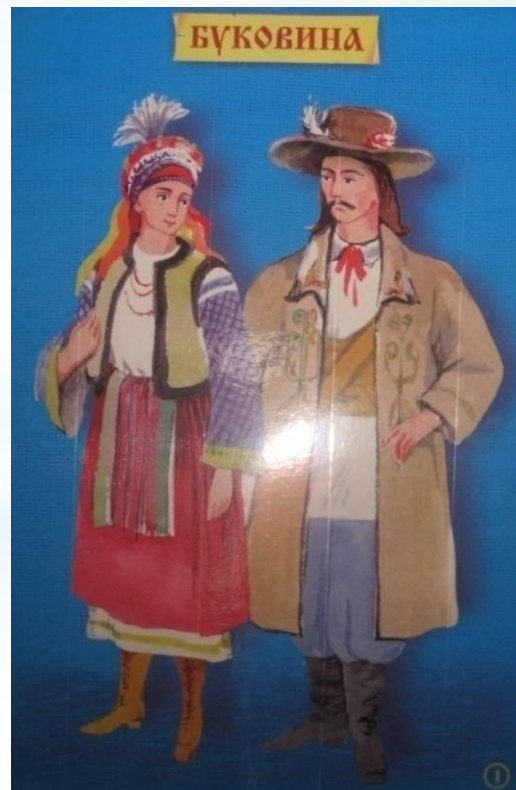
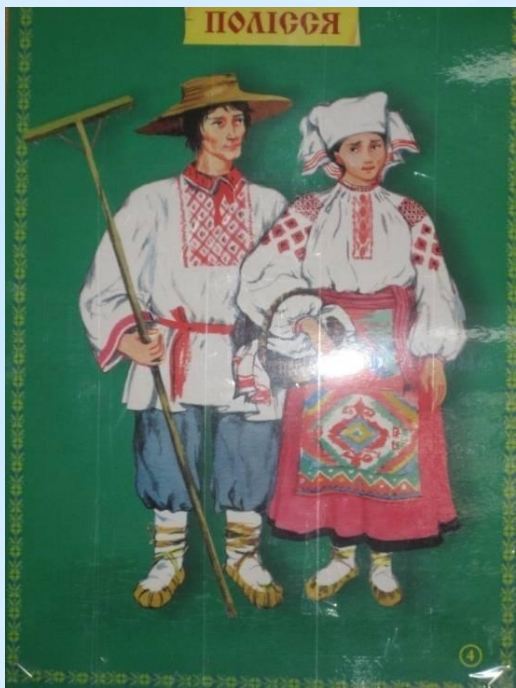
Український вишиваний рушник з'явився приблизно п'ять сторіч назад.

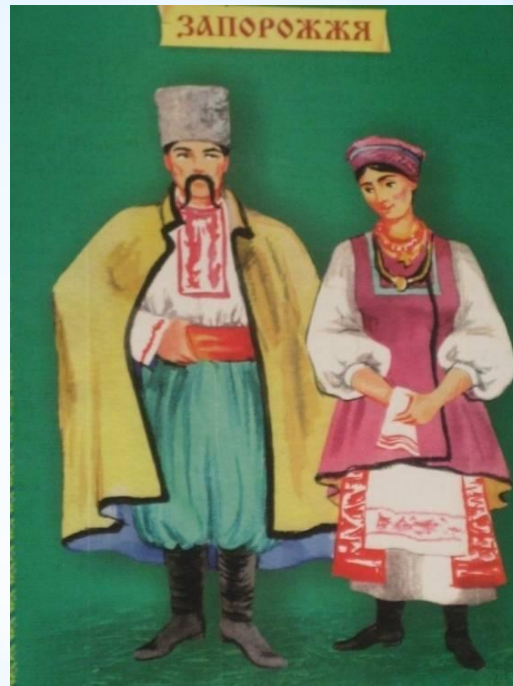
За мотивами орнаменти вишивок поділяються на три групи: геометричні (абстрактні), рослинні, зооморфні (тваринні).

Кожна область України відрізняється своїм орнаментом та кольором вишивки

На межі 19 і 20 століть вишивана русько-українська чоловіча сорочка відривається від традиційного костюму, і починає носитися в поєднанні з європейським одягом. Провідну роль в започаткуванні моди вдягання вишиванки під піджак часто надають Іванові Франкові, який «відрізнявся од загалу своїм костюмом — вишиваною сорочкою серед пишних комірців і краваток»

Іван Франко

Організатор голодомору Павло
Постишев

З наближенням відродження Незалежності України вишиванка почала рішуче повертати свою загальнонародність. Як чоловічі, так і жіночі варіації на тему традиційних вишиванок нині поширені на мітингах, урочистих та молодіжних заходах, посіли своє місце у весільній моді. Найбільшій популярності серед посадовців та депутатів за роки Незалежності вишиванка здобула після Помаранчевої революції, підбурюючи подібні тенденції і серед простих людей.

Вишиванка стала дрес-кодом чи й безкоштовною перепусткою до певних молодіжних тусовок та дискотек, особливо присвячених державним святкам. Окремим явищем повстали вишиванкові ходи наприкінці 2000-х, коли, не прив'язуючись до існуючих свят, однієї вишиванки стало достатньо як причини організації масової зустрічі. Подібні святкові прогулянки з українськими піснями, музикою, патріотичними гаслами найбільшу поширеність набули серед молоді 17-20 років, і регулярно відбуваються в багатьох містах України.

Всесвітній день вишиванки — міжнародне свято, яке покликане зберегти споконвічні народні традиції створення та носіння етнічного вишитого українського одягу. Дата проведення — щороку в третій четвер травня (будній день). Свято є самобутнім і самодостатнім, не прив'язане до жодного державного чи релігійного. У цей день кожен українець одягає вишиванку й виходить у ній на роботу, в університет, школу чи садочок.

Ідею акції «Всесвітній день вишиванки» у 2006 році запропонувала студентка факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Леся Воронюк. А поштовхом до реалізації ідеї та святкування стала вишиванка Ігоря Житарюка, яку він регулярно одягав на пари, як і чимало інших студентів. Леся запропонувала одногрупникам та студентам обрати один день і всім разом одягнути вишиванки. Спочатку вишиванки одягнули кілька десятків студентів та кілька викладачів факультету. Та вже протягом наступних років свято розрослося до всеукраїнського рівня, до нього почала долучатися українська діаспора по всьому світу, а також прихильники України.

Традиційно на день вишиванки проходить вишиванкова хода. Вишиванкова хода— святковий парад, з метою популяризації українського одягу та українських традицій в Україні. Носіння вишиванок стало популярним явищем в українській міській культурі з початків 21 століття . Символізує навернення української частини суспільства до своїх національних та культурних витоків. Починаючи з 2010 року, подібні акції проводяться майже щороку в кожному обласному та районному центрах. Складова частини українських етно-фестивалів чи зібрань. Інші назви — Мёрш у вишиванках, Парád вишиванок.

(с) Олена Білозерська
bilozerska@journal.com

Дуже приємно наголосити, що перший парад вишиванок пройшов саме у Запоріжжі в 1990 році. Перший «Вишиванковий хід» фактично відбувся в рамках святкування 500-річчя Запорозького козацтва. Тоді по місту Запоріжжю, переважно у національному одязі або з його елементами пройшло за різними оцінками 400-500 тис. чоловік. Маршрут ходу – від Правого берега через Дніпрогес по головній вулиці (проспект Соборний) до центру м. Запоріжжя. У подальші роки «вишанкові зібрання» проходили у місті спонтанно і були приурочені до національних свят. З 2009 року в Запоріжжі сформувалася ініціативна група людей, які таким чином «протистояли втраті історичної національної пам'яті усвідомлюючи, що навернення до традицій народу є природним механізмом самозахисту і самозбереження кожного українця».

**Дякую за
увагу!**

